

Broodje Digitaal GBO Leuven

MANTELZORG

23.01.2024

Wegwijs in mantelzorg

Broodje Digitaal GBO Leuven, 23 januari 2024

Wat komt er aan bod?

1. Wat is mantelzorg?
2. Hoe registreer ik mij als mantelzorger - Het mantelzorgstatuut
3. Welke toelagen, financiële regelingen en verlofstelsels zijn er voor mantelzorgers?
4. Bij welke mantelzorgorganisaties kan je terecht en wat bieden zij aan?
5. Wat gebeurt er in Leuven voor mantelzorgers?

1. Wat is mantelzorg?

**Wat is
mantelzorg?**

**Wanneer
ben je
mantelzorger?**

Hoe beschrijft de Vlaamse Overheid een mantelzorgers?

“Een mantelzorgers is de (natuurlijke) persoon die vanuit een **sociale en emotionele band één of meerdere personen met verminderd zelfvermogen niet beroepshalve** maar occasioneel helpt en ondersteunt in het dagelijks leven.”

Dus??

Je rolt erin en je kan het niet stoppen...

Als jij extra zorg draagt voor iemand uit je directe omgeving omwille van een verhoogde zorgbehoefendheid van die persoon, en je doet dit niet als vrijwilliger of zorgverlener, dan noemen we dat 'mantelzorg'...

In Vlaanderen is 1 op 3 personen boven de 18 mantelzorger

- ▶ 1 op 3 personen heeft de voorbije 12 maanden familieleden, vrienden, kennissen of buren geholpen omwille van een langdurige ziekte, gezondheidsprobleem of beperking.
  - ▶ Vooral voor ouders, partner, schoonouder, kind, vriend, broer/zus en grootouder.
- ▶ Waaruit bestaat de mantelzorgrol?
  - ▶ Vooral emotionele steun, huishoudelijke hulp en vervoer en begeleiding buitenshuis.
- ▶ 1 op 2 mantelzorgers geeft aan dat deze rol emotioneel belastend is.
- ▶ 6 op 10 mantelzorgers combineert het mantelzorgen met een betaalde job.

Uit Zorgenquête 2021, Steunpunt Welzijn, Volksgezondheid & Gezin

2. Het mantelzorgstatuut

- a. Wat is het?
- b. Voordelen
- c. Einde statuut

a. Wat is het?

- ▶ **Officiële erkenning** sinds september 2020
- ▶ Aan te vragen via **mutualiteit** van mantelzorger
- ▶ **2 types** statuut:

Algemene erkenning

- ▶ Algemene erkenning **zonder** fiscale of financiële voordelen
- ▶ Geldig na aanvraag tot moment van **stopzetting**
- ▶ **Geen beperking** op aantal mantelzorgers per zorgvrager

Erkenning met sociaal voordeel

- ▶ Voor mantelzorgers in **loondienst** die mantelzorgverlof willen opvragen
- ▶ **Slechts 1 jaar** geldig, tenzij verlenging aangevraagd
- ▶ **Beperkt** tot 3 mantelzorgers per zorgvrager

b. Voordelen van het mantelzorgstatuut

- ▶ **Erkenning** van wat je doet voor persoon die zorgbehoevend is
- ▶ Voldoening dat je **gezien** wordt
- ▶ **Legaal** kader: erkenningsattest met sociaal voordeel kan gebruikt worden om bij werkgever mantelzorgverlof aan te vragen
- ▶ Foto **aantal** mantelzorgers: er zijn meer mantelzorgers dan de overheid denkt

**Meer info via je mutualiteit
of mantelzorgers.be**

c. Einde mantelzorgstatuut

Algemene erkenning

- ▶ Op **verzoek** van mantelzorgers of zorgvrager
- ▶ Wanneer zorgvrager **geen zorg** meer nodig heeft
- ▶ Wanneer zorgvrager **opgenomen** wordt in een residentiële zorgvoorziening voor meer dan 90 dagen
- ▶ Wanneer mantelzorger niet meer aan **erkenningcriteria** voldoet
- ▶ Bij **veroordeling** van de mantelzorger voor geweld, mishandeling, oplichting of verwaarlozing

Erkenning met sociaal voordeel

- ▶ Na **1 jaar**, tenzij de erkenning **tijdig** verlengd wordt

3. Welke verlofstelsels, toelagen en andere ondersteuning bestaan er voor mantelzorgers?

- a. Verlofstelsels
- b. Ondersteuning voor zelfstandigen
- c. Ondersteuning voor werklozen
- d. Premies vanuit de Vlaamse Sociale Bescherming
- e. Pleegzorg voor volwassenen
- f. Similes

a. Verlofstelsels

Thematisch Verlof

- ▶ 3 soorten:
  - ▶ **Mantelzorgverlof**
  - ▶ Verlof medische bijstand
  - ▶ Palliatief verlof
- ▶ Vergoeding:
  - ▶ Onderbrekingsuitkering indien reeds 3 maanden in dienst
  - ▶ In sommige gevallen ook aanmoedigingspremie

Tijdskrediet of Vlaams Zorgkrediet

- ▶ Voor werknemers in de privésector én de openbare sector
- ▶ Eventuele uitkering afhankelijk van werkomgeving

Familiaal Verlof

- ▶ Verlof dat je opneemt als je er **onverwacht** moet zijn voor iemand in je directe omgeving
- ▶ Maximaal 10 dagen per jaar
- ▶ Voor iedere Belg die werkt in loondienst
- ▶ Onbetaald

Tip: Ga steeds het gesprek aan met je werkgever om de mogelijkheden binnen jouw werkomgeving te bekijken.

b. Ondersteuning voor **zelfstandige** mantelzorgers

- ▶ Zorgverlof voor zelfstandigen
- ▶ Indien reeds 2 kwartalen aangesloten
- ▶ Indien sociale bijdragen betaald
- ▶ Recht op uitkering mits statuut van mantelzorger

c. Ondersteuning voor **werkloze** mantelzorgers die een uitkering krijgen

- ▶ Vrijstelling van verplichte sollicitaties indien het gaat om:
  - ▶ Palliatieve zorg
  - ▶ Zorg voor een zwaar behoevende
  - ▶ Zorg voor een kind met een handicap
- ▶ Steeds medisch attest van behandelende arts nodig!

d. Premies vanuit de Vlaamse Sociale Bescherming

- ▶ Zorgbudget voor zorgbehoevenden
  - ▶ Zorgbudget voor zwaar zorgbehoevenden
  - ▶ Zorgbudget voor ouderen met zorgnood
  - ▶ Zorgbudget voor mensen met handicap
- ▶ Tussenkosten bij kopen of huren van hulpmiddelen om je te verplaatsen
- ▶ Deel van de zorg- en personeelskosten in de ouderenzorg en revalidatiezorg
- ▶ Allemaal mogelijk gemaakt door zorgpremie:
  - ▶ Jaarlijkse bijdrage van 62 EUR voor iedere Vlaming vanaf 26 jaar
  - ▶ Betaling via mutualiteit of rechtstreeks aan Vlaamse Sociale Bescherming

Zorgbudget voor zwaar zorgbehoevenden

- ▶ Voor mensen die veel zorg nodig hebben, ongeacht leeftijd
  - ▶ Mensen die in een woonzorgcentrum verblijven (automatische toekenning)
  - ▶ Mensen die in een psychiatrisch verzorgingstehuis verblijven (automatische toekenning)
  - ▶ Mensen die thuis veel ondersteuning nodig hebben (met behulp van indicatiestelling)
- ▶ Vast bedrag: 140 EUR/maand vanaf 01/01/2024
  - ▶ Bedrag is vrij te besteden: zorgbehoevende kiest welke zorg en hulp hij ermee wil betalen
  - ▶ Kan dus ook naar de mantelzorger gaan (≠ mantelzorgpremie)
- ▶ Enkele voorwaarden:
  - ▶ Aangesloten zijn bij Vlaamse Sociale Bescherming
  - ▶ Zorgbehoevendheid aantonen met attest of meting zorgzwaarte
- ▶ Aanvraag rechtstreeks bij zorgkas of dienst maatschappelijk werk van je mutualiteit:
  - ▶ Uitbetaald vanaf 4 maanden na aanvraag (palliatieve patiënten na 1 maand)

Zorgbudget voor ouderen met zorgnood

- ▶ Voor 65+ers met beperkt inkomen en gezondheidsproblemen
- ▶ Variabel bedrag:
  - ▶ Maximaal 696EUR/maand (situatie op 1 januari 2024)
  - ▶ Afhankelijk van zorgzwaarte en inkomen (verschillend per persoon en situatie)
- ▶ Bedrag is vrij te besteden: zorgbehoevende kiest welke zorg en hulp hij ermee wil betalen
- ▶ Enkele voorwaarden:
  - ▶ Aangesloten zijn bij Vlaamse Sociale Bescherming
  - ▶ 65 jaar of ouder zijn
  - ▶ Gezinsinkomen en -vermogen overschrijdt bepaalde grens niet
  - ▶ Gezondheidsproblemen hebben zware impact op zelfredzaamheid (dagelijkse activiteiten)
- ▶ Aanvraag rechtstreeks bij je zorgkas of dienst maatschappelijk werk van je mutualiteit of gemeente

e. Similes

- ▶ Ondersteuning voor familie en naasten van mensen met een psychische kwetsbaarheid of psychische problemen
- ▶ Infoavonden, gespreksbijeenkomsten en vorming
- ▶ Warme babbel: 1 op 1 gesprek van mens tot mens om even op verhaal te komen

4. De 6 erkende mantelzorgverenigingen

= samenwerkingsverband van de 6 erkende mantelzorgverenigingen

Hoe kunnen deze mantelzorgorganisaties jou ondersteunen?

- a. Informeren
- b. Waarderen en erkennen
- c. Sensibiliseren
- d. Verbinden
- e. Belangenbehartiging

a. Informeren

- ▶ Via infosessies rond relevante thema's
  - ▶ Zelfzorg
  - ▶ Bewindvoering
  - ▶ Zorgvolmacht
  - ▶ Rouw en verlies
  - ▶ ...
- ▶ Via nieuwsbrieven en brochures
- ▶ Via eigen websites en mantelzorgers.be
- ▶ Via de mantelzorgtelefoon en e-mail

Nog een vraag?

Vragen over jouw mantelzorgsituatie? Ventileren over de zorg? Bel GRATIS naar de mantelzorglijn van één van de mantelzorg-verenigingen.

Bereikbaar tijdens de kantooruren.
Je hoeft geen lid te zijn.

Coponcho

☎ 02 515 02 63

Liever Thuis

☎ 02 542 87 09

Steunpunt Mantelzorg

☎ 078 77 77 97

Mantelzorgnetwerk

☎ 016 24 49 49

OKRA-Zorgrecht

☎ 02 515 02 63

Samana

☎ 078 15 50 20

Tel: 010-4243
Einfaco@coponcho.nl
www.coponcho.nl

Rika Ponnet over liefde in tijden van mantelzorg

Rika Ponnet is relatie-expert en doet aan relatiebemiddeling. Via haar praktijk heeft zij ervaring met koppels waarbij de rollen veranderen door mantelzorg. 'Elk koppelt is anders. Je kan geen algemene tips geven die voor iedereen gelden. Wat werkt bij het ene koppelt, werkt niet noodzakelijk voor jou. Net dat is het moeilijke aan mantelzorg.'

in handen mantelzorgers niet verschillen is de persoon in de relatie waar je leeft met het liefste niet meer in handen gaat dan het liefste niet

Wat kan je doen als je een relatie hebt die verandert in de tijd? Het is niet alleen de rol van de mantelzorgers die verandert, maar ook de rol van de mantelzorgers die verandert. Het is niet alleen de rol van de mantelzorgers die verandert, maar ook de rol van de mantelzorgers die verandert.

steunpunt mantelzorg

NIEUWSBRIEF SEPTEMBER 2020

IN DEZE EDITIE

- Wat moet je weten over het mantelzorgstatuut?**
- Digitaal contact in thuiszorg**
Johanna (84) "Je zag dat direct zitten."
- De troost van verbeelding in S.M.A.K.**
- Creëer schrijf je eigen mantelzorgsbrieff**

De maatschappelijke dienstverlening in de zorg, september 2020

de Mantelzorger

Semestriële krant van Mantelzorgnetwerk - tweemaandelijkse jaargang nr 1 - juni 2023

Ademruimte voor mantelzorgers

Mantelzorg in palliatieve situaties
Dag van de Mantelzorger

Voor wie zorg jij?

Dagelijks voor een geliefde zorgen zonder jezelf erin te verliezen? Het kan. Rudyke, Loes en Eric delen hun tips.

WIN
"Kein geluk voor de mantelzorger!" Een boek vol recepten die je rust en energie geven.

p. 4
p. 12
p. 14

Eerste hulp Bij Dementie

SCHRIJF, DOE- EN DENKBOEKJE VOOR MANTELZORGERS

Eerste Hulp Bij Zorgplanning

SCHRIJF, DOE- EN DENKBOEK OVER ZORGPLANNING

Eerste Hulp Bij Mantelzorg

SCHRIJF, DOE- EN DENKBOEK VOOR MANTELZORGERS

okra magazine
"JE KINDEREN OF KLEINKINDEREN DICHTBIJ VERZACHT DE EENZAMHEID"
Foto van Wim Breda

Liever Thuis magazine
Denk aan je gezondheid, let op je medicatie!
Wat doet de ergotherapeut van je mutualiteit?
Aanpassingspremies

b. Waarderen en erkennen

- ▶ Mantelzorg op de kaart zetten in de gemeente
  - ▶ Via activiteiten of mantelzorgpremie
  - ▶ Stad Leuven keert zelf geen mantelzorgpremie uit. We investeren het budget in een betere dienstverlening voor mantelzorgers.
- ▶ Dag van de mantelzorg: 23 juni

c. Sensibiliseren

- ▶ Sensibiliseren van het brede publiek
  - ▶ Campagnes en media-aandacht (o.a. De Warmste Week)
- ▶ Sensibiliseren van de zorg- en welzijnssector
  - ▶ Opleiding voor zorgpersoneel
  - ▶ Campagnes naar zorgverleners

d. Verbinden

- ▶ Lotgenotencontact organiseren
- ▶ Mee bouwen aan zorgzame buurten
- ▶ Organiseren van mantelzorgvakanties

e. Belangenbehartiging

- ▶ Opkomen voor de rechten van de mantelzorger
  - ▶ Stem van de mantelzorger laten horen via focusgroepen en bevestigingen
- ▶ Beleid motiveren om de mantelzorger nog sterker te ondersteunen
  - ▶ Vertegenwoordiging in Vlaamse, federale en (boven)lokale overlegstructuren
  - ▶ Vertegenwoordiging in de eerstelijnszones

5. Wat gebeurt er in Leuven?

- ▶ Maandelijks praatcafé voor mantelzorgers:
  - ▶ Elke 3e vrijdagmiddag van de maand
    - ▶ Gegroeid uit dialoogtafels voor senioren
    - ▶ Iedereen is welkom, ongeacht leeftijd
    - ▶ In het najaar een avondactiviteit
  - ▶ Afwisselend praatcafé met ondersteunend thema en praatcafé met ervaringsuitwisseling:
    - ▶ Praatcafés met ondersteunend thema gaan telkens door in een ander LDC
      - ▶ Veerkracht, mindfulness, hulpmiddelen, mantelzorgstatuut,...
    - ▶ Praatcafés met ervaringsuitwisseling gaan telkens door in LDC Seniorama
  - ▶ Er is mogelijkheid om een oppas of dagopvang te vragen ter ondersteuning van de zorgvrager, zodat de mantelzorger kan aansluiten

PRAATCAFÉ MANTELZORG 2024

Kom langs en ontmoet andere mantelzorgers. Je kan **ervaringen uitwisselen** en **luisteren naar ondersteunende thema's**.

Vrijdag 19/01	Thema: Mindfulness	LDC Ter Vlierbeke
Vrijdag 16/02	Ervaringsuitwisseling	LDC Seniorama
Vrijdag 15/03	Thema: Klein geluk	LDC Ter Putkapelle
Vrijdag 19/04	Ervaringsuitwisseling	LDC Seniorama
Vrijdag 17/05	Thema: Statuten	LDC Rozenberg
Vrijdag 21/06	Ervaringsuitwisseling	LDC Seniorama
Vrijdag 20/09	Thema: Veerkracht	LDC Ruelenspark
Vrijdag 18/10	Thema: Hulpmiddelen	Casa Clementina
Vrijdag 15/11	Ervaringsuitwisseling	LDC Seniorama
Vrijdag 20/12	Ervaringsuitwisseling	LDC Seniorama

*Alle praatcafés starten om 14u.

Meer info op
leuven.be/praatcafe

Het praatcafé mantelzorg wordt georganiseerd en ondersteund door:

- ▶ Leuven - leuvenhelpt@leuven.be of 016 27 27 72
- ▶ Zorg Leuven:
  - ▶ Ondersteuning rond mantelzorg - mantelzorg@zorgleuven.be of 016 55 55 66
  - ▶ LDC Edouard Remy, Leuven - edouardremy@zorgleuven.be of 016 24 84 20
  - ▶ LDC Ruelenspark, Heverlee - ruelenspark@zorgleuven.be of 016 24 83 96
  - ▶ LDC Ter Putkapelle, Wilsele - terputkapelle@zorgleuven.be of 016 35 26 11
  - ▶ LDC Ter Vlierbeke, Kessel-Lo - tervlierbeke@zorgleuven.be of 016 55 55 11
- ▶ LDC Seniorama, Leuven - 016 22 20 14 - bianca@seniorama.be
- ▶ Woonzorgnet Dijleland:
  - ▶ Dagverzorgingscentrum Dijlehof, Leuven - nore.ramakers@dijlehof.be of 016 50 95 89
  - ▶ Dagcentra De Wingerd, Leuven - cathy.sweerts@wznd.be of 016 28 48 00
- ▶ LDC In den Rozenberg, Heverlee - info@wzc.annuntiaten.be of 016 85 77 00
- ▶ Samana, mantelzorgorganisatie - mantelzorg@samana.be of 02 211 35 65
- ▶ Similes, familievereniging geestelijke gezondheid - info@similes.be of 016 244 201

- ▶ **Beleidsplan ELZ Leuven: Jonge mantelzorgers onder de loep**
  - ▶ Inzetten op bewustwording rond jonge mantelzorgers bij zorg- en welzijnsprofessionals.
  - ▶ Brede sensibiliseringscampagne
  - ▶ In kaart brengen van zorgaanbieders en organisaties die hierin een rol kunnen opnemen
- ▶ **Toegankelijke info voor mantelzorgers op website**
  - ▶ <https://leuven.be/mantelzorg>
- ▶ **Dag van de mantelzorger 2024**
  - ▶ De werkgroep van het praatcafé mantelzorg bekijkt de mogelijkheden voor een activiteit op de dag van de mantelzorger

Pleegzorg Vlaams-Brabant en Brussel

Volwassenenwerking GASTON

www.welkombijgaston.be

**PLEEG
ZORG**
Vlaams-Brabant
& Brussel

GASTON

warme woonvormen

Voor wie?

- + 18 jaar
- Personen met een handicap en/of psychiatrische problematiek
- Samen met een gezin of vrijwilliger

- Er moet sprake zijn van overnachtingen.
- Pleegzorg kan niet voor ouder-kind of partners.

Warme woonvormen

Pleegzorg

- Wonen bij familie of kennissen
- Wonen in een gastgezin
- Logeren in een logeergezin
- Wonen in een doorstromingshuis
- Wonen in een huis lang verblijf

VAPH: mobiele en ambulante begeleiding met vrijwilliger

- via Persoonsvolgend Budget
- via RTH-punten (rechtstreeks toegankelijke hulp)

Enkele voorbeelden

- Je broer of zus met een beperking woont bij jou in
- Je neef met een psychiatrische problematiek komt af en toe een nachtje logeren
- Na het overlijden van de ouders, komt je buurmeisje met een beperking bij jou inwonen
- Je kleinkind met een beperking verblijft in een voorziening, maar komt tijdens weekends en vakanties bij jou overnachten

■ ...

Onze ondersteuning

- Begeleiding van de gast en het gezin
- Financiële vergoeding voor het gezin of vrijwilliger

GASTON

Meer info?

www.welkombijgaston.be

Vragen of aanmeldingen?

016/22.96.13

info@welkombijgaston.be

PLG
ZORG
Vlaams-Brabant
& Brussel

GASTON

warme woonvormen

Brusselsesteenweg 9 - 3000 Leuven

Bedankt! Nog vragen?

gbo@leuven.be

Alle Broodjes Digitaal zijn terug te vinden via de website van de eerstelijnszone:

[Geïntegreerd Breed Onthaal \(GBO\) Leuven | Eerstelijnszones](#)

